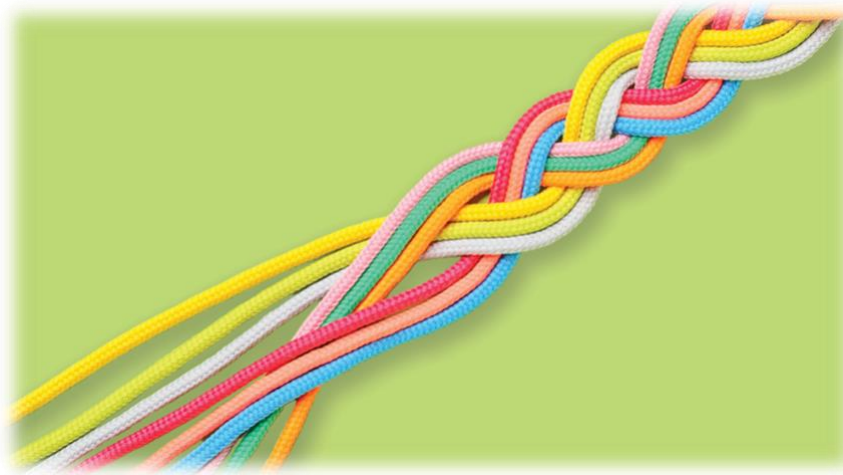

Osaamismerkistön hallintamalli

Tampereen ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu

1.9.2026

Sisällys

Johdanto	3
Osaamismerkistön kehittämisprosessi	3
Sanasto.....	5
Valtakunnallisen Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön hallinta.....	8
Yhteistyö hankekumppaneiden kanssa hankkeen päätyttyä	8
Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistö.....	9
Osaamismerkit ja metamerkit	10
Open Badge Factory -merkkitehtaan käyttöönotto	11
OBF-lisenssin päivittäminen Pro-lisenssiksi	11
Käyttäjäroolit Open Badge Factoryssa.....	11
Miten Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön saa käyttöön	11
Kouluttajakoulutus.....	12
Open Badge Factory.....	12
Verkostoituminen TAOKin kanssa	13
Merkistön vastaanottaminen	14
Hakemuslomakkeet	14
Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien myöntäminen	17
Sähköposti-ilmoitukset saapuneista hakemuksista	18
Metamerkit myöntyvät automaattisesti	18
Vinkkejä osaamismerkkihakemusten arviointiin	18
Merkkejä suorittavien henkilöiden tunnistaminen	19
Myönnetyn merkin peruuttaminen.....	19
Ongelmatilanteet.....	20
Yhdenvertainen osaamisen osoittaminen	20
Osaamismerkistön integrointi oppimisympäristöihin	20
Käyttöönoton tuki.....	20
Open Badge Passportin käyttöönotto	20
Miksi osaamismerkit	21
Rekisteröityminen Open Badge Passporttiin.....	21
OBP:n mobiilisovellus	22
Profiili ja käyttäjätilin asetukset OBP:ssa.....	22
Miten OBP:sta löytää suoritettavia merkkejä -> Galleria (kuva 23)	23
Omat asetukset.....	23
Vastaanotetun merkin asetukset, erityisesti julkisuus ja merkkien jakaminen	23
Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien suorittaminen.....	24
Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien näkymä Open Badge Passportissa	25
Osaamismerkkien suorittaminen useassa paikassa	26
Merkkien hyväksilukeminen	26

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkit osana muita osaamismerkistöjä tai metamerkkejä	27
Osaamismerkistön jatkokehitys.....	27
Kiitokset	28
Lähteet	28

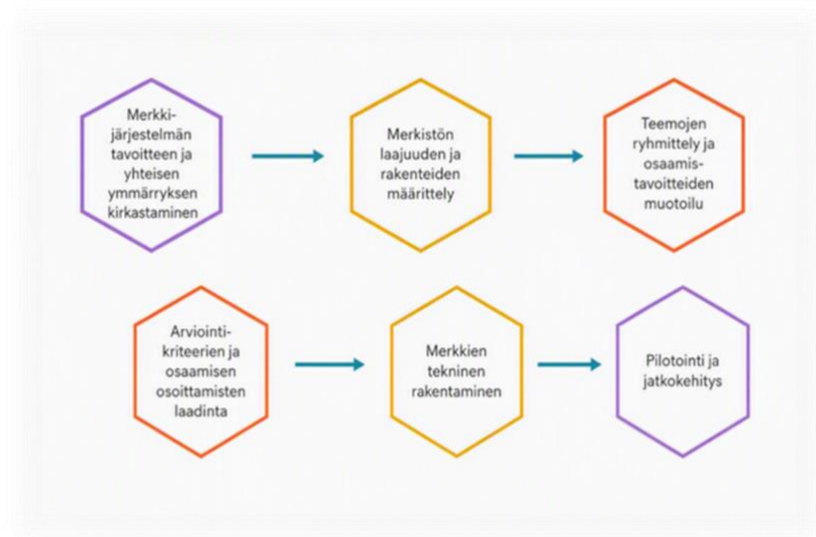
Johdanto

Jyväskylän ammattikorkeakoulun koordinoiman ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulun, Hämeen ammattikorkeakoulun, Oulun ammattikorkeakoulun, Tampereen ammattikorkeakoulun, Ammattiopisto Spesian, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keudan, Koulutuskeskus Brahen, Koulutuskeskus Salpauksen, Savon ammattiopiston ja Valkeakosken ammattiopiston osatoteuttamassa **INKLU – Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta -hankkeessa (2024-2026)** kehitettiin valtakunnallisessa verkostossa ammatillista koulutusta, opettajankoulutusta ja erityisopettajankoulutusta. INKLU-hankkeen tavoite oli, että kaikki ammatillisissa opinnoissa opiskelevat opiskelijat saavat yhdenvertaisesti tarvitsemansa tuen, jotta voivat hankkia tarvittavan osaamisen, tutkinnon ja työllistyä, opiskelevat he missä oppilaitoksessa tai missä päin Suomea tahansa.

Tampereen ammattikorkeakoulu (TAMK) oli mukana yhtenä osatoteuttajana laatimassa ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstölle koulutuspakettia. INKLU-hankkeen TAMK ammatillisen opettajakorkeakoulun (TAOK) osahankkeessa kehitettiin kansallisesti hyödynnettävissä oleva osaamismerkkijärjestelmä **Inklusiivinen ammatillinen opettaja** ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön koulutuspaketin yhdeksi muodoksi.

Osaamismerkistön kehittämisprosessi

Kuva 1: Prosessikuva osaamismerkistön kehittämisestä (kuva: Mielihyvin duunissa -hanke, 2025)

INKLU-hankkeen koulutuspaketin osaamismerkistön suunnittelu (kuva 1) pohjautui ajatukselle osaamismerkkien yleistymisestä sekä jatkuvan oppimisen teemojen noustua yhä laajempaan tietoisuuteen. Merkistön kehittämisessä on huomioitu kansallinen osaamisen tunnistamiseen liittyvä kehitystyö (Valtioneuvosto, 2022; Valtioneuvosto, 2025) sekä eurooppalainen suositus pienten osaamiskokonaisuuksien kehittämiseen (Euroopan Unioni, EU, 2022).

Opettajan inklusio-osaaminen on keskeinen osa nykyisen koulutusjärjestelmän osaamistarpeita, koska oppijoiden moninaisuus, lainsäädännön velvoitteet ja oppilaitosten yhteisölliset tavoitteet edellyttävät kykyä rakentaa yhdenvertaisia ja saavutettavia oppimisympäristöjä. Osaamistarve nousee ensisijaisesti opiskelijakunnan monimuotoistumisesta: ammatilliseen koulutukseen hakeutuu yhä enemmän opiskelijoita, joilla on erilaisia taustoja, toimintakyvyn vaihtelua, oppimisen tuen tarpeita sekä yksilöllisiä opintopolkua. Opettajan tulee osata tunnistaa oppimisen esteitä, soveltaa pedagogisia ratkaisuja joustavasti ja tukea opiskelijoiden osallisuutta, jotta kukin voi edetä opinnoissaan yhdenvertaisesti (UNESCO, 2020; European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2022).

Osaamistarve pohjautuu suomalaiseen lainsäädäntöön ja opetussuunnitelmaperusteisuuden velvoitteisiin. Laki ammatillisesta koulutuksesta (L 531/2017) ja opetushallituksen antamat ammatillisten tukintojen tutkinnon perusteet, ePerusteet (Opetushallitus, 2026) ohjaavat kohti kaikille yhteistä oppimista. Tämä tarkoittaa, että opettajien tulee hallita inklusion periaatteet, inklusiivisen pedagogiikan periaatteet ja toimia moniammatillisesti tuen järjestämiseksi. Lisäksi inklusio-osaaminen on tärkeää oppilaitosten strategisesta näkökulmasta: se lisää opiskelijoiden hyvinvointia, nostaa oppimistuloksia ja vähentää keskeyttämiä, mikä puolestaan edistää koulutuksellista tasa-arvoa ja sujuvia siirtymiä työelämään.

1.8.2026 astui voimaan lainsäädäntö oppimisen tuen järjestämistä. Oppimisen tuki on jokaisen opettajan perustehtävä, esimerkiksi tukiopetuksen ja muun pedagogisen tuen muodossa. Tavoitteena on varmistaa, että jokaisella opiskelijalla on edellytykset kehittää osaamistaan, edetä opinnoissaan ja rakentaa omannäköistään polkua kohti työelämää.

Osaamismerkistö kehitettiin TAMK ja Oamk Ammatillisen opettajakorkeakoulun lehtorien yhteistyönä.

Hanketta rahoitti Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (POPELY). POPELY myönsi hankkeen toteuttamiseen tukea alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (757/2021) annetun lain nojalla. Hanke oli Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman toimintalinjan 4 ja erityistavoitteen 4.2 (Uutta osaamista työelämään) mukainen.

Hanke toteutettiin 1.3.2024–31.8.2026.

Sanasto

Hyödynnämme [Osuvat Taidot -hankkeessa](#) (ESR, 2019-2021) koottua sanastoa (Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus TIEKE, 2022).

Digitaalinen osaamismerkki

Sähköisesti jaettavissa oleva todiste osaamisesta. Teknisesti merkki koostuu kuvasta ja metatiedoista, jotka sisältävät tietoa mm. merkin nimestä, kuvauksesta, merkin saamisen kriteereistä, merkin myöntäjästä sekä myöntämis- ja voimassaolopäivämääristä.

Hakemus

Osaamisen osoittamisen väline. Voi sisältää esim. avoimia tekstikenttiä, monivalintoja ja tiedostolatauksia. Voidaan arvioida merkin myöntäjän toimesta ja säilyttää osaamismerkkin todisteena.

Jaettu merkki

Oman verkoston jäsenille joko kopiona tai linkkinä jaettu merkki. Jaettua merkkiä voi muokata omassa OBF:ssä, mutta linkitetty merkki päivittyy vain, jos sitä muokataan sen jakamassa organisaatiossa.

Koontimerkki/tasomerkki/päättömerkki

Yksittäisiä osaamismerkkejä kokoava merkki. Vaatimuksena on usein joko tietty määrä merkkejä tai tietyt merkit.

Kriteerit

Tieto siitä, millaista osaamista hakija on halunnut tunnistettavan (osaamistavoitteet), osaamisen osoittamisen tapa (todiste), jolla osaaminen osoitettu ja arviointikriteerit, joiden perusteella osaaminen on arvioitu.

Kuvaus

Lyhyt teksti merkin sisältämästä osaamisesta tai merkin saajan kompetensseista.

Käyttäjäroolit

Open Badge Factoryn tunnuksiin liittyvät viralliset oikeudet ja roolit. Näitä ovat myöntäjä, suunnittelija ja admin.

Makrokredentiaali

Todiste pidemmän oppimiskokemuksen (esim. kokonainen tutkinto) tuloksista, jotka on arvioitu suhteessa läpinäkyviin standardeihin. Tämä merkki ei sisällä osaamiskuvausta, mutta voi linkittää osaamismerkkeihin, joissa osaamisen kriteerit ja todisteet ovat nähtävissä.

Merkin arvioija

Myöntävän organisaation edustaja, joka vastaa merkkihakemuksen arvioinnista.

Merkin jakaja

Henkilö, joka jakaa omasta Open Badge Passportista merkin muille nähtäväksi.

Merkin loppukäyttäjä

Henkilö, jolle osaamismerkki jaetaan nähtäväksi.

Merkin myöntäjä

Organisaatio, jonka Open Badge Factorystä merkki myönnetään.

Merkin luoja

Organisaatio, joka luo merkin Open Badge Factoryyn ja joko myöntää sitä itse tai jakaa sen myös muille myönnettäväksi.

Merkin vastaanottaja

Henkilö, jonka sähköpostiosoitteeseen merkki myönnetään.

Merkkikirjasto

Paikka, josta löytyvät kaikki organisaation itse luomat merkit ja heille kopiona jaetut merkit.

Metamerkki

Merkki, jolla on tekninen funktio poluttaa merkkikertymää tietoa kokoavana merkinä ks. myös koontimerkki/tasomerkki/päättömerkki.

Mikrokredentiaali

Todiste lyhytkestaisen oppimiskokemuksen tuloksista, jotka on arvioitu suhteessa läpinäkyviin standardeihin.

Open Badge Factory

Lisenssipalvelu, jota suuret ja pienet organisaatiot ympäri maailmaa käyttävät Open Badges -standardin mukaisten osaamismerkkien luomiseen, myöntämiseen ja hallinnointiin.

Open Badge Passport

Ilmainen palvelu, jossa voi vastaanottaa, säilyttää ja jakaa Open Badge -osaamismerkkejä.

Open Badges -standardi

Yhteinen tekninen standardi, joka mahdollistaa tiedon siirtämisen avointen rajapintojen avulla järjestelmästä toiseen ks. Open Badges 3.0, Comprehensive Learner Record Standard <https://openbadges.org/>

Osaamismerkein ohjautuva oppiminen

Pedagoginen malli, jossa osaamismerkit toimivat osaamisen kehittämisen ja oppimisprosessin tukena sekä osaamisen tunnustamisen ja sen näkyväksi tekemisen välineenä.

Osaamismerkistö/merkkijärjestelmä

Useammasta osaamismerkistä rakennettu kokonaisuus. Voi sisältää osaamisen tasoja ja metamerkkejä. On joko yksittäisen organisaation luoma tai yhteistyössä kehitetty.

Osallistumismerkki

Todiste osallistumisesta johonkin tilaisuuteen, ei kerro osaamisesta.

Palvelutaso

Open Badge Factoryn työkalutarjonta, jossa on neljä tasoa: free, basic, premium ja pro.

Rajapinta

Tekninen ratkaisu, jonka avulla osaamismerkin dataa voidaan hyödyntää muissa palveluissa. Ks. Myös Open Badges –standardi.

Suosittelut

Voivat olla merkin myöntävän organisaation ja yksittäisen merkin suositteluja sekä merkin saajan osaamisen vahvistamisia.

Todisteet

Osaamisen osoittamista tukeva aineisto. Voidaan tuottaa hakemuksen kautta tai lisätä myönnettyyn merkkiin jälkikäteen.

Validointi

Myönnetyn osaamismerkkin ja siihen kirjatun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen toisessa organisaatiossa.

Verkosto

Suomalaiset Open Badge Factorya käyttävät organisaatiot, joiden kanssa on mahdollista verkostoitua. Verkostoituminen on edellytys jaettujen merkkien käyttämiselle.

Viitekehys

Merkin kriteeristön taustalla oleva kansallinen tai kansainvälinen tutkintojen viitekehys, suositus vaaditusta osaamisesta tai muu vastaava laajempi kokonaisuus.

Valtakunnallisen Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön hallinta

Osaamismerkit kasvattavat suosiotaan motivoivana ja kustannustehokkaana tapana tunnistaa ja tunnustaa eri tavoin hankittua osaamista. Yhdessä sovittu hallintamalli lisää merkistön laatua yhteisten pelisääntöjen kautta. Pelisäännöt liittyvät esimerkiksi merkkien arviointiin ja merkistön päivittämiseen. Hallintamallissa myös sovitaan, miten ja millä kriteereillä merkistö voidaan jakaa muiden käyttöön, jolla varmistetaan merkkien liitettävyyden ja pinottavuuden muiden merkkien kanssa (Pakanen & Sandberg, 2023). Hallintamalli kuvaa uusille toimijoille mistä Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkeissä on kyse ja avaa osaamismerkkien hyötyjä.

INKLU-hankkeen Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön visuaalinen kokonaisuus on nähtävänä Ernesti -nettikirjastossa (www.ernesti.fi) ja avointen oppimateriaalien kirjastossa (www.aoe.fi). Open Badge Factoryssa on kuvattu osaamismerkkien osaamistavoitteet, arviointikriteerit ja osaamisen osoittamisen tavat. Lisäksi kuvaukset ovat tässä hallintamallissa, joka tulee jatkossa olemaan saatavilla verkossa Tampereen ammattikorkeakoulun sivuilla.

Näitä julkaistuja sisältöjä voi mikä tahansa organisaatio hyödyntää vapaasti (CC BY-NC 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fi>) ja niiden pohjalta voi rakentaa koulutusta tai esimerkiksi oman osaamismerkistön, jonka sisällöistä ja kehittämisestä kyseinen organisaatio vastaa. Tällöin kyseessä ei ole enää valtakunnallinen osaamismerkistö, vaan organisaation omat osaamismerkit.

Hankkeessa tuotetun valtakunnallisen Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön hallinnan ja ylläpidon on lupautunut hoitamaan Tampereen ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu (TAOK). Kun yksi taho ylläpitää osaamismerkistöä, on se kaikilla merkkejä myöntävillä tahoilla samanlainen, jolloin valtakunnallinen yhteneväisyys toteutuu. Tällöin missä tahansa Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkeillä osoitettu osaaminen on täsmälleen samanlaista, standardoitua osaamista.

Osaamismerkistön ylläpito edellyttää työtä (merkistön ylläpitäminen ja kehittäminen Open Badge Factoryssa, merkistön jakaminen linkkeinä eri organisaatioille, kouluttajakoulutus, ohjeistus ja muu asiakaspalvelu). Tästä aiheutuvat kustannukset katetaan perimällä osaamismerkistön käyttöönottavilta organisaatioilta vuosittaista lisenssimaksua.

Open Badge Factoryn linkitetyt osaamismerkit ja niiden merkkihakemukset vapauttavat organisaatiot merkkien ja hakemusten sisällölliseltä päivittämiseltä. Tämä on iso säästö henkilöresursseissa. TAOK vastaa päivityksistä, ja TAOKin Open Badge Factoryyn tekemät muutokset päivittyvät automaattisesti kaikille Inklusiivien ammatillinen opettaja -osaamismerkkejä myöntäville organisaatioille.

Yhteistyö hankekumppaneiden kanssa hankkeen päätyttyä

Tavoitteena on, että hankekumppaneiden yhteistyö Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön kehittämisessä jatkuu myös hankkeen päätyttyä. Yhteistyö tarkoittaa sitä, että TAOK ei peri INKLU-hankkeen (VN/3679/2003) kumppaniorganisaatioilta osaamismerkistön käyttöönotosta (jaettu merkistö) vuosimaksua, mutta kouluttajakoulutuksen hinnasta sovitaan erikseen. Vastineeksi merkistön käytöstä hankekumppanit sitoutuvat vuosittaiseen yhteiseen kehittämistapahtumaan Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistöön liittyen.

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistö

Osaamismerkki on sähköinen todiste joko aiemman osaamisen tai osaamismerkin tietolähteiden avulla hankitun osaamisen tunnustamisesta. Osaamismerkin rakenne sisältää osaamistavoitteet, arviointikriteerit ja osaamisen osoittamiseen vaaditun näytön. Osaamismerkkein ohjautuvassa oppimisessa (Brauer, 2019) tärkeää on pienten osaamiskokonaisuuksien avulla tukea merkin hakijan oppimista ja mahdollisuutta soveltaa osaamista omassa työssään.

INKLU-hankkeen ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstölle suunnattuun Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistöön valikoitui viisi ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaustyöhön kytkeytyvää osaamisaluetta: inklusiivisen toimintakulttuurin edistäminen, tuen tarpeen tunnistaminen, tuen toteuttaminen, tuen vaikutuksen arviointi ja monialainen verkostoyhteistyö. Näiden pohjalta muotoiltiin viisi osaamismerkkiä: inklusiivisuuden edistäjä, tuen tarpeen tunnistaja, tuen toteuttaja, tuen vaikutuksen arvioija ja verkosto-osaaja.

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistö koostuu viidestä mikromerkistä ja yhdestä metamerkistä (kuva 2). Metamerkin saa, kun on suorittanut hyväksytysti vähintään neljä merkkiä viidestä. Merkin vastaanottajalle lähtee automaattisesti sähköpostiviesti, josta hän voi hyväksyä merkin omaan Open Badge Passport -passiinsa (<https://openbadgepassport.com/>).

Osaamismerkkejä voi suorittaa osana koulutusta, mutta yhtä lailla merkkien avulla voi osoittaa aiemmin hankitun osaamisen. Merkit voi suorittaa haluamassaan järjestyksessä. Osaamismerkkit on tarkoitettu toisen asteen ja korkea-asteen ammatillisen koulutuksen, ammatillisen opettajankoulutuksen ja työelämän käyttöön.

Kuva 2: Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön kokonaisuus

Osaamismerkit ja metamerkit

Seuraavassa taulukossa kuvataan osaamismerkkien sisällöt.

Merkki	Merkin saaja
Inklusiivisuuden edistäjä	- tunnistaa inklusiivisuutta edistäviä arvoja, asenteita ja toimintakulttuurin piirteitä oppilaitosympäristössä - ymmärtää oman roolinsa inklusiivisuuden edistäjänä opetuksessa ja ohjauksessa - tunnistaa inklusiivisen pedagogiikan periaatteita.
Tuen tarpeen tunnistaja	- tunnistaa oppimiseen ja hyvinvointiin liittyviä tuen tarpeita eri oppimisympäristöissä - osaa havainnoida opiskelijan oppimista ja hyvinvointia edistäviä tai estäviä tekijöitä - ymmärtää tuen kokonaisvaltaisen merkityksen opiskelijan hyvinvointiin - tietää oman roolinsa oppilaitoksensa tukiprosessissa.
Tuen toteuttaja	- osaa suunnitella ja toteuttaa yksilöllisiä ja joustavia tukitoimia opiskelijan tarpeiden mukaisesti - osaa hyödyntää eri menetelmiä, oppimisympäristöjä ja välineitä tuen toteuttamisessa.
Tuen vaikutuksen arvioija	osaa arvioida pedagogisen tuen vaikuttavuutta opiskelijan oppimisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta.
Verkosto-osaaja	- osaa tunnistaa ja hyödyntää opiskelijan oppimisprosessia tukevia monialaisia ja -ammattillisia verkostoja - osaa hahmottaa oppilaitoksen sisäiset ja ulkoiset verkostot tukiprosessissa - ymmärtää oman roolinsa verkostoyhteistyön rakentajana - osaa tehdä yhteistyötä opiskelijan ja muiden tarvittavien verkostojen kanssa.
Inklusiivinen ammatillinen opettaja	- on osoittanut osaamisensa vähintään neljässä Inklusiivinen ammatillinen opettaja mikromerkissä: - Inklusiivisuuden edistäjä - Tuen tarpeen tunnistaja - Tuen toteuttaja - Tuen vaikutuksen arvioija - Verkosto-osaaja.

Open Badge Factory -merkkitehtaan käyttöönotto

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien myöntäjien tulee hankkia Open Badge Factoryn ylimmän palvelutason Pro-lisenssi. Open Badge Factoryn (OBF) lisenssi hankitaan [verkkokaupasta](#). Järjestelmän käyttöön voi halutessaan tutustua 60 päivän ilmaisella kokeilujaksolla. Kokeilujakson lisenssi on Premium, jota ei voi hyödyntää Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön yhteydessä, vaan se tulee päivittää Pro-lisenssiksi.

Osaamismerkistön osaamismerkit ja merkkihakemukset voidaan jakaa linkkeinä vain Pro-lisenssin haltijoille. Linkkeinä jaettuihin merkkeihin tehtävät muutokset päivittyvät automaattisesti niille toimijoille, joilla merkit on jaettu linkkeinä.

Tutustu Open Badge Factoryn lisensseihin [täällä](#).

OBF-lisenssin päivittäminen Pro-lisenssiksi

Jos organisaatiolle on jo Open Badge Factoryn -lisenssi (free, basic tai premium), tulee se päivittää Pro-lisenssiksi.

Nykyisen lisenssin voi tarkistaa Open Badge Factoryssa organisaation Admin-tunnuksilla kohdasta **Admin-työkalut -> Palvelun tilaus -> Nykyinen palvelutaso**

Käyttäjäroolit Open Badge Factoryssa

Open Badge Factoryssa voi olla organisaation tarpeiden mukaan kolmen tason käyttäjärooleja:

- **Admin** – yleensä palvelun tilaaja, eli ensimmäinen käyttäjä. Admin-oikeuksilla hallinnoidaan tilausta, ympäristön asetuksia ja käyttäjiä rooleineen. Admin-roolilla henkilö voi toimia myös suunnittelijana ja myöntäjänä.
- **Suunnittelija** - voi luoda, muokata ja poistaa merkkejä ja niihin liittyviä kuvia, kriteerisivu- ja sähköpostiviestipohjia. Suunnittelija-roolilla henkilö voi toimia myös merkkien myöntäjänä ja tarkastella raportteja.
- **Myöntäjä** - voi myöntää osaamismerkkejä ja tarkastella raportteja.

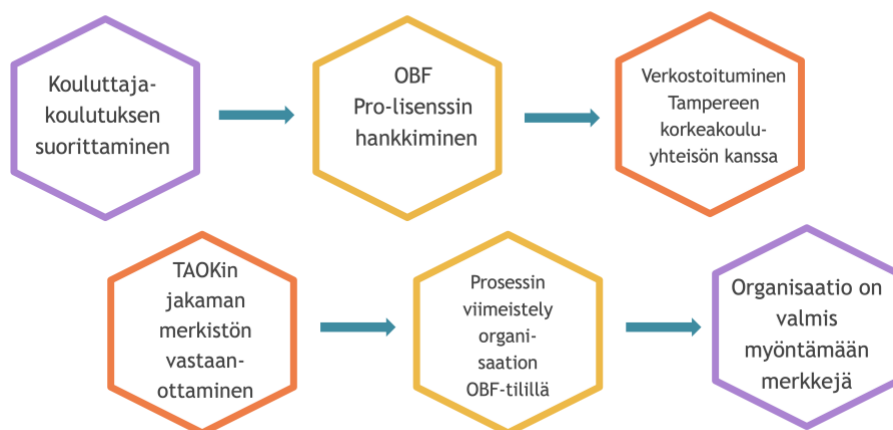
Lisäksi osaamismerkkiprosessissa on mukana **arvioija**, jolle ei ole erillistä roolia. Arvioijana voi toimia admin, suunnittelija, myöntäjä tai tarpeen mukaan OBF:yn ulkopuolinen arvioija tai vertaisarvioija.

Tutustu Open Badge Factoryn rooleihin ja muihin ohjeisiin [täällä](#).

Miten Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön saa käyttööseen

Myöntääkseen Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkejä organisaatiolla tulee olla vähintään yksi merkistöön liittyvän kouluttajakoulutuksen ja Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkit suorittanut henkilö. Lisäksi organisaatiolla tulee olla Open Badge Factoryn Pro-lisenssi. OBF:yssä tehdyn verkostoitumisen jälkeen TAOK jakaa merkistön ja sen merkkihakemukset linkkeinä organisaatiolle, joka tekee vielä muutamat viimeistelyt omassa OBF:yssä. Sen jälkeen organisaatio on valmis myöntämään Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkejä (kuva 3).

Näin organisaatio pääsee myöntämään merkkejä:

Kuva 3: Prosessikuva osaamismerkkien myöntäjälle (kuva: Mielihyvin duunissa -hanke, 2025)

Kouluttajakoulutus

Osaamismerkistön käyttöönoton tueksi järjestetään kouluttajakoulutusta, jota tarjoaa TAOK. Kouluttajakoulutus suunnataan usein erityisesti osaamismerkkien arvioijille. Sen tarkoituksena on yhtenäistää arviointikäytänteitä ja osaltaan varmistaa osaamismerkkien laatua. Kouluttajakoulutus voi auttaa myös luottamuksellisen ilmapiirin synnyttämisessä, jolloin samaa merkistöä myöntävät eri organisaatiot voivat luottaa muiden arvioimien merkkien laatuun (Pakanen & Sandberg, 2023).

Kouluttajakoulutus antaa perustiedot ja -taidot osaamismerkeistä, Open Badge Factorystä ja Open Badge Passportista. Koulutuksen tavoitteena on, että osallistujat ymmärtävät osaamismerkkein ohjautuvan oppimisen prosessin ja osaavat käyttää siihen liittyviä järjestelmiä myös teknisesti. Laajempaan tavoitteeseen on, että osallistujat hahmottavat osaamismerkkien mahdollisuudet jatkuvassa oppimisessä. Kouluttajakoulutukseen voivat hakeutua kaikki Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön käyttöönotosta kiinnostuneet.

Vähintään yhden henkilön merkkejä myöntävästä organisaatiosta tulee suorittaa kouluttajakoulutus ja Inklusiivinen ammatillinen opettaja -kokonaisuus osaamismerkkeineen. Pätevyys todennetaan jakamalla TAOKille linkki kouluttajakoulutuksen todentaviin osaamismerkkeihin merkistön tilauksen yhteydessä.

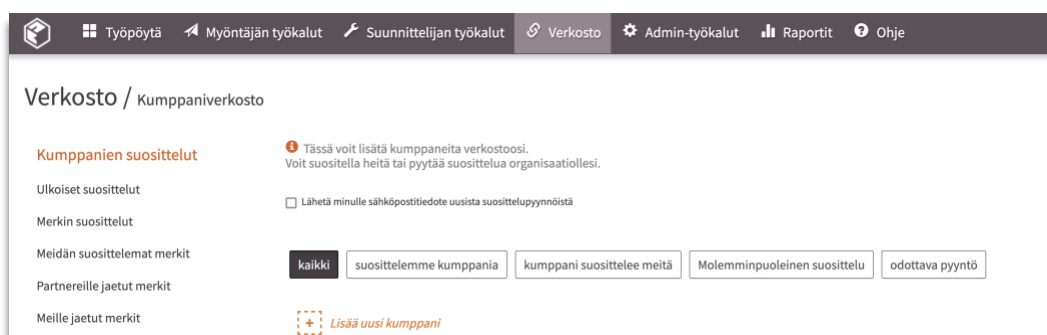
Open Badge Factory

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön käyttöön saaminen edellyttää myöntävältä organisaatiolta Open Badge Factoryn Pro-lisenssin. Vain Pro-lisenssin haltijoille voidaan jakaa osaamismerkit ja niihin liittyvät merkkihakemukset linkkeinä, jolloin TAOKin merkkeihin ja hakemuksiin tekemät muutokset päivittyvät automaattisesti merkkien myöntäjille.

Verkostoituminen TAOKin kanssa

Kun organisaatiolla on kouluttajakoulutuksen käynyt henkilö ja voimassa oleva Open Badge Factoryn Pro-lisenssi, on aika verkostoitua TAOKin (ja muiden organisaatioiden) kanssa. Tämä tapahtuu seuraavasti:

- Kirjaudu Open Badge Factoryyn organisaation Admin-tunnuksilla
- Valitse ylälaidan valikosta **Verkosto** (kuva 4)
- Napsauta **Lisää uusi kumppani**
- Kirjoita hakukenttään ”Tampereen ammattikorkeakoulu” tai valitse Tampereen ammattikorkeakoulu suoraan listalta napsauttamalla nimeä
 - Voit vielä avata organisaation tiedot ja napsauttaa pyydä suosittelemista tältä kumppanilta
- Suosittelemispyyntöstä lähtee TAOKiin sähköposti-ilmoitus (pelkästä verkostoitumisesta ilmoitus ei lähde).

Kuva 4: Kumppaniverkosto

TAOK suosittelee kaikkia valtakunnallisia Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkejä myöntäviä tahoja.

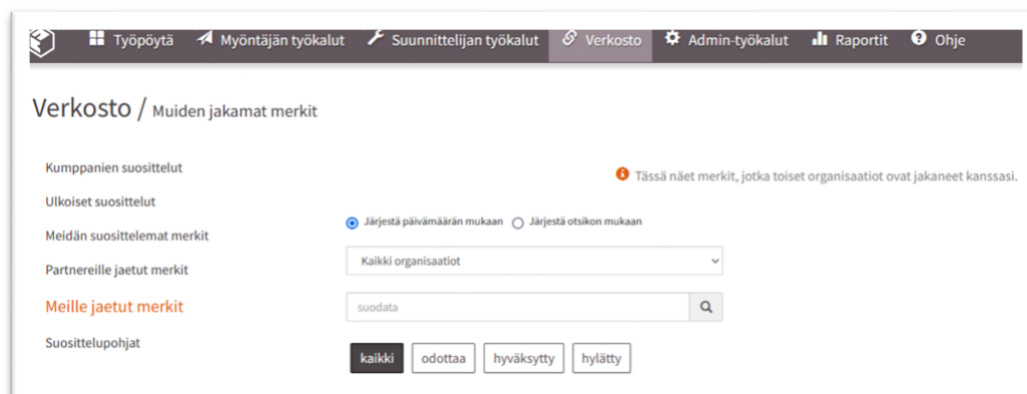
TAOK jakaa merkistön metamerkit linkkeinä organisaatiolle. Metamerkkien mukana tulevat yksittäiset merkit ja merkkihakemukset.

- Hyväksy linkkeinä jaetut merkit ja merkkihakemukset
- Tee TAOKin toimittaman ohjeiston mukaiset viimeistelyt omassa OBF:yssä
 - Merkkihakemusten viestipohjan luominen
 - Merkkihakemusten avaaminen aktiiviseksi

Merkkien arviointiin ja myöntämiseen riittää Myöntäjä-rooli.

Merkistön vastaanottaminen

Merkit tulevat OBF:ssä näkyviin kohtaan **Verkosto – Meille jaetut merkit** (kuva 5)

Kuva 5: Meille jaetut merkit -näkyvä

HUOM! Merkit eivät siis näy organisaation merkkikirjastossa, jossa näkyvät organisaation itse tekemät merkit.

Vastaanota jaettu merkki avaamalla se ja napsauttamalla **Hyväksy**-painiketta (kuva 6).

Kuva 6: Jaetun merkin hyväksyminen

Hyväksy kaikki organisaatiolle jaetut merkit samalla tavalla.

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön viisi osaamismerkkiä ovat tämän jälkeen myöntämisvalmiit, kunhan päivität vielä hakemuslomakkeet ohjeiden mukaan.

Hakemuslomakkeet

Merkistön käyttöönotto viimeistellään päivittämällä hakemuslomakkeisiin organisaation tiedot ja aktivoimalla merkkihakemukset.

Organisaatiolle jaetut merkkihakemukset löytyvät **Suunnittelijan työkalut** -näköymästä, jonka vasemmasta laidasta valitaan **Merkkihakemukset** (kuva 7).

Kuva 7: Merkkihakemukset OBF:ysssä

Avaa haluamasi merkkihakemus muokkaustilaan napsauttamalla merkin päällä ja valitsemalla **Muokkaa** (kuva 8).

Kuva 8: Merkkihakemuksen muokkaaminen

Normaalisti merkkihakemuksen tekeminen on kuusivaiheinen prosessi (kuva 9).

Kuva 9: Merkkihakemuksen vaiheet

Linkitetyn merkkihakemuksen osalta vain kohdat 3–6 ovat muokattavissa. Kohdista 1 ja 2 näet merkin arvioijan ohjeet sekä hakemuksen lomakekentät, mutta et siis pääse muokkaamaan niitä. Kun TAOK päivittää merkkihakemusta, päivittyvät muutokset automaattisesti kaikille, joille merkkihakemus on jaettu linkkinä.

Siirry merkkihakemuksen muokkauksessa kohtaan **2 Viesti** (kuva 10).

Otsikko

Hakemuksesi on hyväksytty

Viestin sisältö

B
I
H

Ohje

Onnittelut!

Olet osoittanut osaamistasi menestyksekkäästi arviointikriteerien mukaisesti osaamismerkissä Verkosto-osaaja.

Osaamisen osoittamisen perusteella osaat

- tunnistaa ja hyödyntää opiskelijan oppimisprosessia tukevia monialaisia ja -ammattillisia verkostoja
- hahmottaa oppilaitoksen sisäiset ja ulkoiset verkostot tukiprosessissa

- ymmärtää oman roolinsa verkostoyhteistyön rakentajana
- tehdä yhteistyötä opiskelijan ja muiden tarvittavien verkostojen kanssa

Terveisin

(Arvioijan nimi ja sähköpostiosoite)

[INKLU - kohti inklusiivista ammatillista koulutusta](<https://www.jamk.fi/fi/projekti/kohti-inklusiivista-ammattillista-koulutusta>)

Kuva 10: Yhteystietojen päivittäminen viestipohjaan

Päivitä merkin saajalle lähtevän sähköposti-ilmoituksen teksti haluamaksesi. Erityisesti tulee päivittää **Viestin alaosa**, eli oman organisaation tiedot viestin lähettäjäksi.

Viestin voi tallentaa mallipohjaksi, jolloin samaa viestiä voi käyttää kaikissa merkkihakemuksissa.

Siirry sitten kohtaan **6 Asetukset**, josta avaat merkkihakemuksen aktiiviseksi eli haettavaksi (kuva 11).

Hakemuksen asetukset

Nimi * Verkosto-osaaja

Kieli Valitse hakemuksen lomakkeen ja merkin kieli
Suomi ▼

Tila
☐ Luonnos
☐ Piilotettu
☒ Aktiivinen
 Mainosta tätä merkkihakemusta Passissa

Jos haluat, voit asettaa lomakkeen näkymiselle aikarajan.

Aktiivinen alkaen

Aktiivinen päättyen

Hakemuksen URL <https://openbadgefactory.com/c/earnablebadge/>

Kuva 11: Merkkihakemuksen avaaminen aktiiviseksi

Muuta merkin **Tila** muotoon **Aktiivinen**.

Tällöin hakemuksen URL aktivoituu ja tätä linkkiä voit nyt jakaa merkin hakijoille. Myös upotuskoodi ja QR-koodi aktivoituvat. Voit myös määritellä sivun, johon hakemuksen jättäjä ohjataan merkkihakemuksen lähettämisen jälkeen.

Napsauta lopuksi **Tallenna**.

Tee samat toimenpiteet kaikille teille jaetuille merkkihakemuksille.

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien myöntäminen

Kun osaamismerkit on otettu käyttöön, niin saapuneet hakemukset näet **Myöntäjän työkalut** -tilassa. Valitse vasemmasta laidasta **Merkkihakemukset** (kuva 12).

Kaikki

AMM OPETTAJAN VALTAKUNNALLINEN OSAAMISMERKISTÖ

Ammatillinen opettajankoulutus

HUBS

INKLU

Moodle

PEKE TAMK

Socioemotional skills

TAU EDU Opettajamentorointi

Uutta avointa energiaa

demot

floworks

videoteknologiat

Järjestä
☒ Uusimmat ☐ Vanhimmat ☐ Hakijan nimi

Hakija

Hakijan nimi tai sähköpostiosoite
 Indeksoitu kenttä

Suodata indeksoidun kentän arvon perusteella

Kaikki 1664

Keskeneräinen 7

Odottaa 3

Hyväksytty 1447

Hylätty 2

Palautettu 212

Kuva 12: Arvioitavat merkkihakemukset

Kun avaat yksittäisen hakemuksen arvioitavaksi, näet sen ylälaudassa arvioijan ohjeet. Käy hakemuslomake läpi ja myönnä tai hylkää merkki alalaidan painikkeilla (kuva 13). Tarvittaessa hakemuksen voi myös palauttaa täydennettäväksi tai poistaa kokonaan.

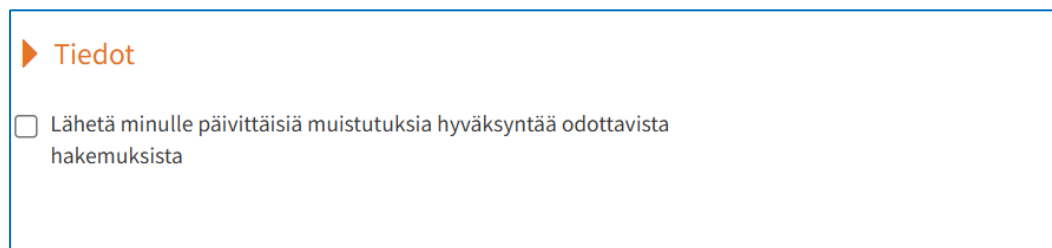

Kuva 13: Merkkihakemuksen hyväksyminen, hylkääminen tai täydentäminen

Sähköposti-ilmoitukset saapuneista hakemuksista

Mikäli haluat merkkihakemusten saapumisesta ilmoituksen sähköpostiin, valitse **Myöntäjän työkalut** -näytymän oikeasta laidasta haluamasi merkki aktiiviseksi.

Tällöin kyseisen merkit **Tiedot**--komento aktivoituu (kuva 14). Sen alta voit ottaa sähköposti-ilmoitukset käyttöön.

Kuva 14: Sähköposti-ilmoituksen tilaaminen merkkihakemuksesta

HUOM! Sähköposti-ilmoitus tulee siihen sähköpostiosoitteeseen, jolla olet tekohetkellä kirjautunut OBF:yy.

Metamerkit myöntyvät automaattisesti

Metamerkit myöntyvät merkkien suorittajille automaattisesti, kun metamerkkiin vaadittavat muut merkit on suoritettu hyväksytysti.

Mikäli merkkien suorittaja suorittaa Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkejä useammassa organisaatiossa, metamerkin myöntäjänä näkyy aina polun viimeisen merkin myöntäjä.

Vinkkejä osaamismerkkihakemusten arviointiin

Suosittellemme organisaatiota rakentamaan mallin tilanteisiin, joissa osaamismerkkihakemukseen jätetään täydennyspyyntö tai merkkihakemus hylätään. Merkin suorittajan kannalta on järkevää, että hän opiskelee aihetta lisää, eikä turhia "arvauksia" tehdä hyväksymisen toivossa.

Organisaatiolla voi olla esimerkiksi ohjeistus, että merkkiä voi hakea uudestaan viikon kuluttua edellisestä hakemuksesta.

Merkkejä suorittavien henkilöiden tunnistaminen

Merkkejä myöntävän organisaation tehtäviin kuuluu merkkihakemuksen tekijän / osaamismerkkien vastaanottajan tunnistaminen. Tunnistaminen tehdään organisaation omien käytänteiden mukaisesti.

Tunnistaminen on lähtökohtaisesti helppoa silloin, kun kyseessä ovat organisaation omat opiskelijat tai työntekijät. Mikäli merkkihakemuksia voi tehdä myös hakijaa näkemättä, esimerkiksi aiemmin hankitun osaamisen todentamiseksi, tulee organisaation rakentaa hyvät käytännöt hakijan henkilöllisyyden varmistamiseksi.

Toiminta rakentuu luottamukseen, sillä merkkihakemuksen jättäjä tunnistautuu henkilökohtaisella sähköpostiosoitteella (joka voi liittyä hänen Facebook-, Google- tai LinkedIn-tiliinsä).

Myönnetyn merkin peruuttaminen

Mikäli organisaatio havaitsee, että merkki / merkkejä on myönnetty väärin perustein tai väärälle henkilölle, tai merkin suorittaja pyytää tietojensa poistamista, voi merkin peruuttaa eli mitätöidä Open Badge Factorystä.

Tämä tapahtuu kohdasta **Raportit – Vastaanottajat** (kuva 15).

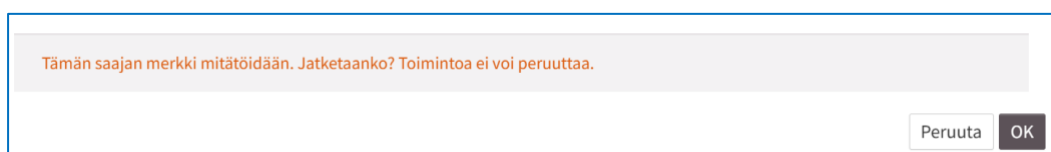
Kuva 15: Merkin saajan tietojen etsiminen OBF:yssä

Etsi oikea henkilö syöttämällä sähköpostiosoite **Suodata sähköpostiosoitteen mukaan** (kuva 16). Ja klikkaa tiedot auki merkin kohdalta.

Assertio-ID (myöntämistunnus)	Myönnetty	Eräntyy	Myöntäjä	Tila
 Verkosto-osaaja aa9cd619d349600a79dc0cf2493b4c77653ccfa2	13.04.2026	-	T9B05Ha9ZJ5aA	Merkki vastaanotettu Mitätöi Lähetä uudelleen PDF

Kuva 16: Etsityn henkilön tiedot ja merkin mitätöinti

Valitse oikea merkki ja napsauta **mitätöi** (kuva 17).

Kuva 17: Merkin mitätöinnin hyväksyminen

Vahvista merkin mitätöinti.

Ongelmatilanteet

Mikäli merkkejä myöntävässä organisaatiossa havaitaan väärinkäytöksiä merkkeihin liittyen, tulee organisaation olla yhteydessä TAOKiin.

Yhdenvertainen osaamisen osoittaminen

Osaamista voi osoittaa vaihtoehtoisilla tavoilla merkin hakijoiden yksilölliset tarpeet huomioiden. Osaamismerkki ja hakemuslomake ovat saavutettavia.

Osaamismerkistön integrointi oppimisympäristöihin

Open Badge Factoryssa toteutettuja osaamismerkkejä voidaan integroida joihinkin verkko-oppimisympäristöihin. Itse merkkien integrointi on täysin mahdollista ja sallittua, mikäli linkitettyjen merkkien päivitykset toimivat automaattisesti integraation myötä.

Myös merkkihakemukset jaetaan linkitettyinä auktorisoiduille organisaatioille. Jotta merkkihakemukset pysyvät päivitysten myötä ajan tasalla, tulee verkko-oppimisympäristöissä käyttää merkkihakemusten linkkejä. Näin ollen merkkihakemuksia ei tule toteuttaa esim. Verkko-oppimisympäristön omilla työkaluilla (kuten Moodlen Tenttityökalu).

TAOK ei vastaa integraatioista. Tarvittaessa apua saa omalta järjestelmätoimittajalta ja Open Badge Factorylta.

Käyttöönoton tuki

TAOK opastaa tarvittaessa Open Badge Factoryn ja Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistön käyttöönotossa.

Open Badge Passportin käyttöönotto

Open Badge Passport on käyttäjälle eli osaamismerkkien kerääjälle maksuton pilvipalvelu, jota voi käyttää selaimen tai mobiilisovelluksen avulla. Passportissa voi mm. vastaanottaa ja julkaista osaamismerkkejä, etsiä merkkejä ja käyttäjiä sekä kasvattaa merkkien arvoa uusien todisteiden ja muiden käyttäjien suosittelujen avulla.

Käyttäjä voi tehdä omaa osaamistaan näkyväksi jakamalla ansaitsemiaan osaamismerkkejä linkkeinä, tiedostoina (Europass <https://europass.europa.eu/fi>) tai jakoina sosiaalisen median palveluihin (esim. LinkedIn, Facebook).

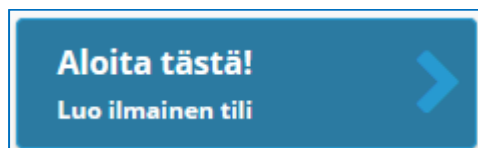
Miksi osaamismerkkit

Osaamismerkkien avulla voidaan tunnistaa ja tunnustaa eri tavoin hankittua osaamista. Osaamismerkkit kuvaavat millaista osaamista on mahdollista kehittää esim. osana koulutusta tai millaista osaamista työelämä odottaa. Osaamismerkkien avulla on helppo hahmottaa yksilöllinen opintopolku. Pedagoginen malli tukee yhteisöllistä ja itsesääntöistä oppimista. Osaamismerkkit tukevat opintojen henkilökohtaistamista ja yhdistettynä ajasta ja paikasta joustaviin tapoihin kehittää osaamista, mahdollistavat erilaiset tavat edetä. Osaamismerkein ohjautuva oppimisprosessi on usein myös pelillistetty, joka tukee opiskelijan motivaatiota.

Yksittäisen oppijan suoritteisiin perustuvat arviointimallit eivät sovellu suoraan yhteisölliseen tiedonrakenteluun ja verkottuneissa, sosiaalisissa yhteisöissä oppimiseen. Julkinen tunnustus kannustaa käyttämään omaa osaamista, näkemään uusia mahdollisuuksia ja kasvamaan asiantuntijana. Osaamismerkkit ovatkin erinomainen väline, jolla tuetaan siirtymiä kouluasteelta seuraavalle sekä edelleen työelämään. Työelämässä merkit kertovat todistuksia laajemmin millaista osaamista merkin saajalla on, ja toimivat siten rekrytointien tukena, edistävät työllistymistä ja edelleen urapolulla etenemistä.

Rekisteröityminen Open Badge Passporttiin

Open Badge Passport on ilmainen ja helppokäyttöinen palvelu, jossa voit vastaanottaa ja säilyttää Open Badges -osaamismerkkejä, ja jakaa ne kenelle haluat ja koska haluat. Rekisteröidy (kuva 18) Open Badge Passporttiin (OBP) täällä: <https://openbadgepassport.com/1etusivu/>

Kuva 18: Aloita rekisteröityminen OBP:iin

Lue ja hyväksy käyttöehdot (kuva 19)

☐ Olen lukenut nämä käyttöehdot ja hyväksyn ne!

Jatka

Kuva 19: Käyttöehtojen hyväksyminen

Rekisteröitymisvaihtoehdot 1) luo tili 2) Facebook 3) LinkedIn 4) Google

Kirjautuminen jatkossa rekisteröitymistavan mukaisesti (kuva 20):

Kuva 20: Kirjautuminen OBP:iin

OBP:n mobiilisovellus

Open Badge Passport on saatavilla myös mobiilisovelluksena, jonka voit ladata maksutta käyttöösi puhelimesi sovelluskaupasta. Mobiilisovelluksessa voi tehdä kaikki samat asiat kuin Passportin selainversiossa.

Profiili ja käyttäjätilin asetukset OBP:ssa

Sähköpostiosoite toimii OBP:ssa yksilöivänä tunnisteena, joten sen on siis oltava henkilökohtainen

OBP:ssä voi profiiliin tarvittaessa lisätä myös useampia sähköpostiosoitteita. Tämä tehdään kohdasta **Käyttäjätilini** (kuva 21).

Sähköpostiosoite	Vahvistettu	Toiminnot
[Redacted]	✓	Ensimmäinen osoitteesi
[Redacted]	✓	Poista Aseta ensisijaiseksi osoitteeksi

Lisää uusi sähköpostiosoite

FACEBOOK

LINKEDIN

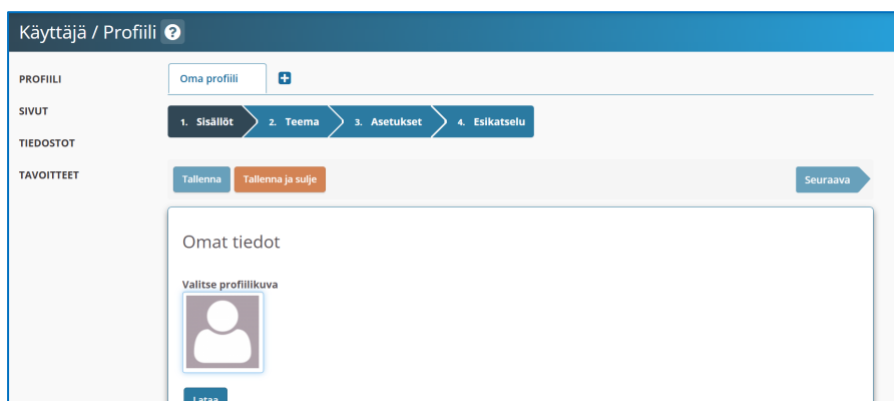
GOOGLE

UUSI TILI

KÄYTTÄJÄN TIETOJA

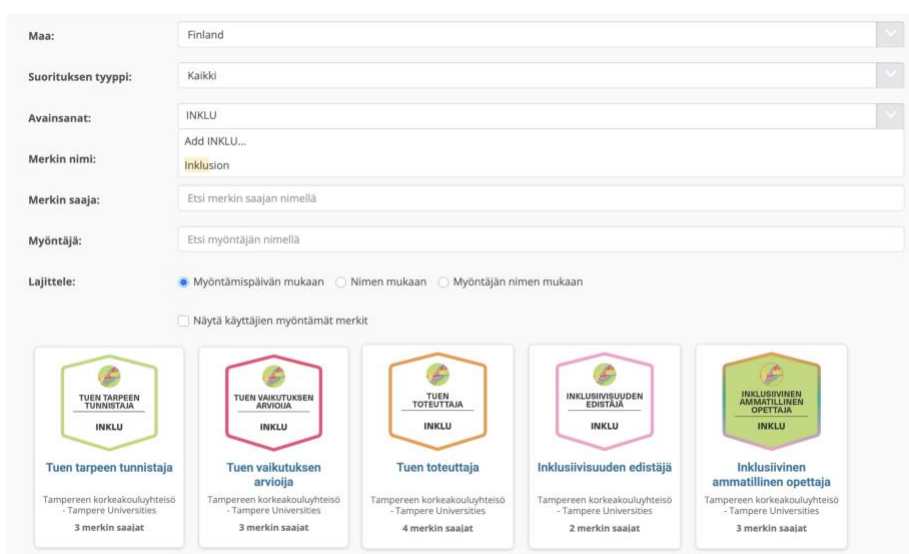
Kuva 21: Sähköpostiosoitteiden hallinta OBP:ssä

OBP:ssä voi myös muokata oman profiilin tietoja, kuten profiilikuva, esittely ja paikkatiedot. Tämä tehdään kohdasta **Profiili – Muokkaa profiilia** (kuva 22).

Kuva 22: Oma profiili OBP:ssä

Miten OBP:sta löytää suoritettavia merkkejä -> Galleria (kuva 23)

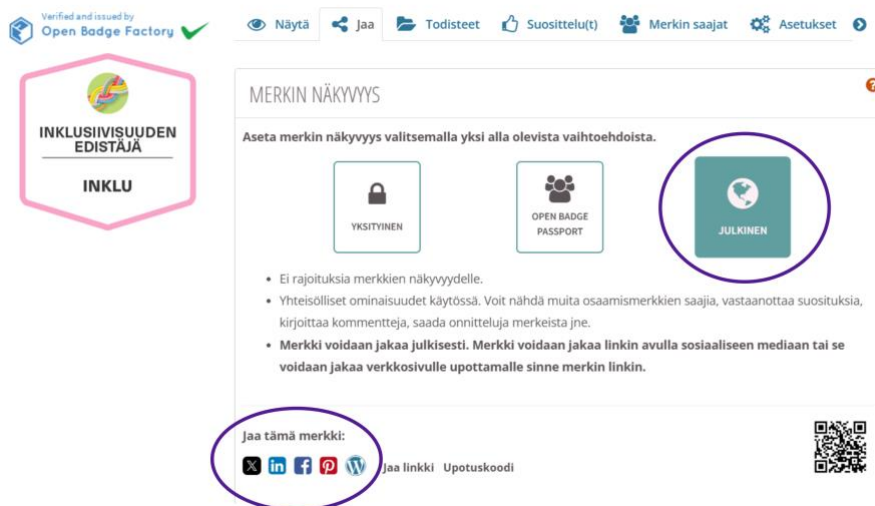
Kuva 23: OBP galleria ja merkien etsiminen merkin avainsanan perusteella

Galleria ja monipuoliset haut löytyvät myös Open Badge Passportin mobiilisovelluksesta.

Omat asetukset

Vastaanotetun merkin asetukset, erityisesti julkisuus ja merkien jakaminen

Jotta osaamismerkki palvelevat käyttäjää, on ne hyvä avata julkisiksi (kuva 24).

Kuva 24: Osaamismerkin näkyvyysasetukset

Kun merkki on avattu julkiseksi, voi sen jakaa sosiaalisen median kanavissa tai linkkinä eteenpäin.

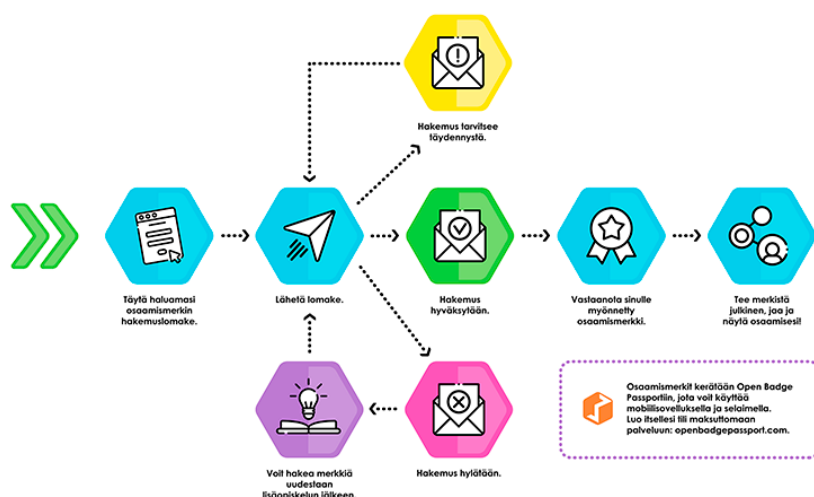
Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien suorittaminen

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien avulla osoitat oman osaamisesi valtakunnallisen merkistön mukaisesti.

Osaamismerkkejä haetaan osaamismerkkihakemuksilla. Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkejä voi suorittaa osana koulutusta, itseopiskelun jälkeen tai osaamismerkkihakemusten avulla voi osoittaa aiemmin hankittua osaamista.

Osaamismerkkien vastaanottamiseksi tulee rekisteröityä [Open Badge Passportiin](#) – maksuttomaan pilvipalveluun tai mobiilisovellukseen, johon osaamismerkit kerätään. Osaamismerkkejä voit hakea osaamismerkkejä myöntävän oppilaitoksen tai organisaation ohjeiden mukaisesti. Osaamismerkin suorittaminen saattaa maksaa, tarkista hinta merkkejä myöntävältä organisaatiolta.

Kuvassa 25 näkyy Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien suorittamisprosessi.

Kuva 25: Prosessikuva osaamismerkkien suorittamisesta (Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus TIEKE ry, 2022).

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkien näkymä Open Badge Passportissa

Open Badge Passportissa voi tarkastella omia osaamismerkkejä tai hakea Galleriasta merkkejä. Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkki löytyvät Galleriasta helposti yksittäisen merkin nimellä tai avainsanalla inklu tai inklusiivinen.

Yksittäisen merkin tiedot

Kun avaa Galleriasta yksittäisen merkin, näkee siitä paljon erilaista tietoa. Tässä esimerkkinä Inklusiivisuuden edistäjä -merkki (kuva 26).

INKLUSIIVISUUDEN EDISTÄJÄ

Inklusiivinen toimintakulttuuri rakentuu arvoista, asenteista ja toimintakulttuurista, jotka tukevat inklusiivista oppimisympäristössä. Inklusiivisuuden edistäjä tunnistaa inklusiivisuutta edistäviä periaatteet sekä oman roolinsa niiden toteuttamisessa opetuksessa ja ohjauksessa.

Tämä osaamismerkki on osa Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistää.

Tämä osaamismerkki on kehitetty osana INKLU -Kohti inklusiivista ammatillista koulutusta -hanketta, joka on Euroopan unionin osarahoittama valtakunnallinen ESR+ hanke.

Versio 1.0

Oppimisesurssit

Orientaatiovideo (Panopto): Inklusiivisuus ammatillisessa koulutuksessa (25:54) (linkki aukeaa uuteen ikkunaan)

Oman organisaation asiakirjat: -Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma
-Saavutettavuussuunnitelma

Osallistavan opettajan profiili (Pdf-tiedosto): Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus. (2012). Osallistavan opettajan profiili. Odense, Tanska: Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus.

Inklusiivinen ammatillinen koulutus (webinaaritalenne 1) (43:08)

Seppälä, M., Kuusisto, E., & Mäkihonko, M. (2024). Ammatillisen koulutuksen opettajat ja inklusiivisuus. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*, 26(3), 48-69. <https://doi.org/10.54329/akakk.148290>

Seppälä, M., Kuusisto, E. & Mäkihonko, M. (2026). Inklusiivisuus ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kokemana. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*. <https://doi.org/10.54329/akakk.180839>

Osaamistavoitteet

Inklusiivisuuden edistäjä

- tunnistaa inklusiivisuutta edistäviä arvoja, asenteita ja toimintakulttuurin piirteitä oppilaitosympäristössä.
- rakentaa omalla toiminnallaan inklusiivista toimintakulttuuria.

Arviointikriteerit

Osaamismerkkin saaja osaa

- nimetä ja kuvata arvoja ja asenteita, jotka tukevat inklusiivista oppimisympäristössä.
- tunnistaa, miten oppilaitoksen toimintakulttuuri vaikuttaa opiskelijoiden kokemuksiin ja osallistumismahdollisuuksiin.
- reflektoida ja perustella omaa toimintaansa ja sen vaikutuksia inklusiivisen oppimisympäristön rakentamisessa.

Osaamisen osoittaminen

Reflektio:

- Pohdinta omista arvoista, asenteista ja roolista inklusiivisuuden edistäjänä.
- Esimerkkejä tilanteista, joissa on huomionut tai kehittänyt inklusiivista toimintakulttuuria tai jossa olet kohdannut inklusiiviseen toimintakulttuuriin liittyviä haasteita.

TAI

Suunnitelma:

- Inklusiivisen pedagogiikan periaatteiden soveltaminen opetuksessa ja ohjauksessa (esim. eriyttäminen, saavutettavuus, opiskelijälähtöisyys).
- Perustelee valintasi.

Varmista, että osaamisen osoittamisesi vastaa kaikkiin arviointikriteereihin. Voit hyödyntää alla olevia oppimisesurssseja, tai käyttää aikaisemmin hankittua osaamistasi.

Liitä osaamismerkkihakemukseesi linkki jaettuun dokumenttiin, jossa osoitat arviointikriteerien mukaisesti osaamistasi. Osaamisen osoittamisesi voi olla esimerkiksi infograafi-, teksti-, video- tai äänitiedosto (enintään 5 min).

Kuva 26: Osaamismerkkin perustiedot

Info-välilehdeltä näkyy merkin myöntäjä- ja luojatietojen lisäksi merkin kriteerit (kuva 27).

Kuva 27: Tilastotietoa vastaanotetuista osaamismerkeistä

Välilehdillä näkyy tilastotietoja merkin saajien määrästä, suositteluista, arvosteluista, jne.

Merkin saajat -välilehdellä näkyy niiden merkin saajien tiedot, jotka ovat merkanneet merkin julkiseksi (suositeltavaa, ks. vastaanotetun merkin asetukset, erityisesti julkisuus ja merkien jakaminen).

Osaamismerkkien suorittaminen useassa paikassa

Kun henkilö suorittaa Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkejä useampaan eri organisaatioon, saa hän metamerkin aina siitä organisaatiosta, jossa viimeinen metamerkkiin vaadittava merkki on suoritettu.

Merkkien hyväksilukeminen

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkistö on valtakunnallinen ja tarkoitettu ensisijaisesti ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön, johdon ja ammatillisen opettajankoulutuksen käyttöön.

Merkkien laadun kannalta keskeistä on merkkiin liitetty tietosisältö, metadata. Inklusiivinen ammatillinen opettaja -merkistön laatu on varmistettu muotoilemalla selkeät osaamistavoitteet ja arviointikriteerit hankeverkoston yhteistyössä. Osaamismerkistö rakennettiin Oulun ammattikorkeakoulun ja Tampereen ammattikorkeakoulun ammatillisten opettajankoulutusten lehtorien yhteistyönä. Osaamismerkistön tavoitteena on vahvistaa inklusiivista toimintakulttuuria ja yhdenvertaista mahdollisuutta ammatillisen koulutuksen suorittamiseen.

Toivomme, että merkistö ja osaamismerkit yleisesti kasvattavat tunnettuuttaan ja tämä edistää sujuvia tapoja hyväksi lukea tai sisällyttää digitaalinen osaamismerkki osaksi laajempia opintokokonaisuuksia.

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkit osana muita osaamismerkistöjä tai metamerkkejä

Inklusiivinen ammatillinen opettaja -osaamismerkkejä voi hyödyntää myös osana muita osaamismerkistöjä. Osaamismerkkien modulaarinen rakenne ("stackability") tukee mikrokredentiaalien, piensuoritusten, kerryttämistä ja yhdistämistä laajemmiksi pätevyyksiksi. Teknisesti osaamismerkit noudattavat kansainvälistä Open Badge -standardia (<https://openbadges.org/>) sekä W3C VC -standardia (<https://openbadgefacy.com/en/your-badges-are-now-open-badges-3-0/>), joiden mahdollistamat avoimet rajapinnat (API) yhdessä sisällön monipuolisen kuvausdatan kanssa sallivat osaamiskokonaisuuden täydentämisen tai liittämisen muihin järjestelmiin myöhemmin.

On hyvä huomioida, että osaamismerkistön tai sen osien sisällyttäminen uuteen merkistöön edellyttää koko kokonaisuuden poluttamista uudessa metamerkissä OBF-järjestelmässä.

Osaamismerkistön jatkokehitys

Osaamismerkistön kehittämisestä vastaa TAOK merkistön teknisenä ylläpitäjänä. Alkuperäinen hankeverkosto vastaa kolmen vuoden ajan merkistön sisällöistä. Sen jälkeen merkistöä kehitetään yhteistyössä niin INKLU-hankeverkoston toimijoiden kuin muiden osaamismerkistön kehittämisestä kiinnostuneiden tahojen kanssa. Yhteistyön tavoite on hankkeen tuotosten laaja hyödyntäminen ja "osaamismerkkien juurruttaminen".

TAOK kutsuu kehittämisestä kiinnostuneita tahoja avoimesti verkostoon, kun kehittämistyö on ajankohtaista. Uusia osaamismerkkejä on mahdollisuus esittää otettavaksi mukaan valtakunnalliseen osaamismerkistöön. Kannattaa tällöin olla ensimmäisenä yhteydessä joko merkistön yhteyshenkilöön, jolta saa tarkempaa ohjausta osaamismerkin laatimiseen.

Osaamismerkistön yhteyshenkilöt ovat:

Lehtori **Minna Seppälä**, Tampereen ammattikorkeakoulu, minna.seppala@tuni.fi, p. 040 6351582

Lehtori **Jukka Kemppi**, Tampereen ammattikorkeakoulu, jukka.kemppi@tuni.fi, p. 050 4489674

Lehtori **Tuula Savikuja**, Oulun ammattikorkeakoulu, tuula.savikuja@oamk.fi, p. 050 3464070

Lehtori **Eero Talonen**, Oulun ammattikorkeakoulu, eero.talonen@oamk.fi, p. 040 486 5867

Yhteyshenkilöt muodostavat verkoston ohjausryhmän ja siten mukana päättämässä uusien merkkien mukaan ottamisesta sekä vanhojen päivittämisestä. Hankekumppanit sitoutuvat vuosittaiseen yhteiseen kehittämistapahtumaan Inklusiivinen ammatillinen kouluttaja -osaamismerkistöön liittyen. Tapahtuman kutsuu koolle TAOK. Tilaisuus toteutetaan mahdollisuuksien mukaan lähitapaamisena, paikka vaihtuu.

Kiitokset

Olemme hyödyntäneet tässä dokumentissa [Osuvat Taidot -hankkeessa](#) (ESR, 2019-2021) koottua sanastoa ja hallintamallin rakennetta (Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus TIEKE, 2022). Kiitämme Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus TIEKEä.

Lähteet

Brauer, S., Korhonen, A.-M. ., Asikainen, E. ., Keinänen, M. ., & Halttunen, T. . (2025). Jatkuva oppiminen, osaamismerkkit ja mikrokredentiaalit. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*, 27(4), 4-14. <https://doi.org/10.54329/akakk.178409>

Euroopan Unioni, EU. (2022). Proposal for a Council Recommendation on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/16/council-recommends-european-approach-to-micro-credentials/>

Opetushallitus. (2026). ePerusteet: Ammatillisen koulutuksen perusteet. Haettu 12.8.2026 osoitteesta <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/selaus/amatillinen?haku=&tutkintotyyppi=kaikki&tuleva=true&voimassaolo=true&siirtyma=false&poistunut=false&perusteet=true&tutkinnonosat=false&page=1>

Pakanen, L. & Sandberg, M. (2023). Digitaaliset osaamismerkkit – opas merkityön perusteisiin. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023032433087>

Seppälä, M., Kuusisto, E., & Mäkihonko, M. (2024). Ammatillisen koulutuksen opettajat ja inklusio. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*, 26(3), 48-69. <https://doi.org/10.54329/akakk.148290>

Seppälä, M., Kuusisto, E., & Mäkihonko, M. (2026). Inklusio ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kokemana. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*, 28(2), 12–37. <https://doi.org/10.54329/akakk.180839> (Original work published 2026)

Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus TIEKE ry. (2022). Digitaitojen osaamismerkistö. Merkistön hallintamalli. <https://tieke.fi/wp-content/uploads/2022/02/Digitaitomerkiston-hallintamalli.pdf>

Valtioneuvosto. (2022). Osaamisen tunnistamisen työryhmä: Väliraportti. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:74. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/10024/164492/1/VN_2022_74.pdf

Valtioneuvosto. (2025). Osaamisen tunnistamisen työryhmä: Loppuraportti. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:4. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/10024/166018/1/VN_2024_4.pdf